

เรื่อง พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน (บริษัท ทองเสียง จำกัด) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ กค ๑/๒๕๖๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ สรุปได้ว่า บริษัท เทียน พรอนเทียร์ จำกัด ผู้ร้อง และบริษัท ทองเสียง จำกัด ผู้คัดค้าน ร่วมกันจัดทำสัญญาบริการ (Service Agreement) ผู้คัดค้านผิมนัดชำระหนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศูนย์อนุญาตตุลาการระหว่างประเทศของสิงคโปร์ เพื่อขอระงับข้อพิพาทตามสัญญา ซึ่งคณะอนุญาตตุลาการมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ผู้คัดค้านทราบคำชี้ขาดแล้วไม่ปฏิบัติตาม ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางตามพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๙ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการดังกล่าว และผู้คัดค้านยื่นคำโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ ที่บัญญัติให้คำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการไม่ว่าจะเกิดขึ้นในประเทศใดให้ผูกพันคู่พิพาท และเมื่อมีการร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจย่อมบังคับได้ตามคำชี้ขาดนั้น เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ยอมรับคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดที่ได้กระทำในต่างประเทศโดยองค์กรต่างประเทศ ขัดต่อหลักการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีซึ่งเป็นการใช้อำนาจตุลาการ ทำให้อำนาจอธิปไตยทางศาลถูกระทบกระเทือน จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับหนังสือส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติที่ผู้คัดค้านโต้แย้งเป็นบทบัญญัติที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อผู้คัดค้านโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อรองรับคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการนอกศาลไม่ว่าคำชี้ขาดจะได้ทำขึ้นในประเทศหรือต่างประเทศ ภายใต้หลักการคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการมีผลเป็นที่สุดและผูกพันคู่พิพาทให้ปฏิบัติตาม แต่กรณีคู่พิพาทฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาด คู่พิพาทอีกฝ่ายจะบังคับตามคำชี้ขาดด้วยตนเองหรือจะให้อนุญาตตุลาการบังคับตามคำชี้ขาดไม่ได้ คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งต้องอาศัยอำนาจรัฐในการบังคับตามคำชี้ขาดโดยยื่นคำร้องต่อศาล บทบัญญัตินี้ดังกล่าวตราขึ้นเพื่อบังคับให้เป็นไปตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยให้สัตยาบัน

อันเป็นพันธกรณีที่ประเทศไทยต้องดำเนินการตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมิได้ยอมรับสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีมาใช้บังคับในฐานะกฎหมายภายในประเทศ แต่ต้องตรากฎหมายอนุวัติการตามสนธิสัญญามาเป็นกฎหมายภายในประเทศเสียก่อน มิได้เป็นการตรากฎหมายให้ยอมรับคำวินิจฉัยชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการโดยสิ้นเชิง แต่เป็นบทบัญญัติที่ให้คู่พิพาทต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้ใช้อำนาจตุลาการพิจารณาพิพากษาคำชี้ขาดและบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการนั้น และเป็นบทบัญญัติให้อำนาจศาลปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ อันแสดงถึงการยอมรับคำชี้ขาดนั้นต้องมีคำบังคับโดยการใช้อำนาจตุลาการอีกครั้งหนึ่ง การพิจารณาและการทำคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการจึงมิได้เป็นการใช้อำนาจตุลาการ แต่เป็นเพียงการยุติข้อพิพาททางเลือก การนำคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการของประเทศหนึ่งที่มีสนธิสัญญาอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีมาบังคับในประเทศไทย ไม่ทำให้อำนาจอธิปไตยทางศาลของประเทศไทยถูกระทบกระเทือน พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ มิใช่บทบัญญัติให้ผู้บังคับใช้กฎหมายหรือศาลต้องยอมรับคำวินิจฉัยขององค์กรต่างประเทศ ไม่ขัดต่อหลักการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลและหลักนิติธรรม

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายวรวิทย์ กังศศิเทียม นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ นายปัญญา อุดชาชน นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม นายวิรุฬห์ แสงเทียน นายจิรนิติ หะวานนท์ นายภคพล เทพพิทักษ์ และนายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๑๘ ก วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
นายเอกชัย นุ่นทิพย์
นายเจตน์สฤษฏี หฤทัยสฤตกุล
นายธรรมรงค์ จันทร์ดำ ผอ.กค.๑๐
นางสาวไปรยา ทศนสกุล ผอ.สค.๔
ว่าที่เรือตรี ดิเรก สุขสว่าง ผู้เชี่ยวชาญฯ

ย่อโดย นายเจตน์สฤษฏี หฤทัยสฤตกุล
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นายมนตรี กนกวารี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี รรท. รอง ลสร. ตรวจ